

Lärohandledning – Drömmar om is (Lgr 22)

Inledning

Med drömmar om is vill jag berätta en historia om en tjej som verkligen försöker följa sina drömmar. Det är också en bok som handlar om att hitta, och våga vara, sig själv.

Utifrån boken finns möjlighet att diskutera och arbeta med olika områden som berör och väcker tankar hos våra elever.

I mitt jobb som lärare tycker jag mycket om att arbeta med skönlitteratur i undervisningen. Det ger en extra dimension till arbetet. När klasser läser/lyssnar på samma bok så blir det nästan som ett gemensamt minne och något att utgå ifrån i diskussioner och samtal.

Med denna bok hoppas jag att lärare och elever får möjlighet till givande samtal kring bland annat sport, genus, fördomar, normer och att våga vara sig själv.

Handling

Drömmar om is handlar om trettonåriga Ellen som kämpar för att få följa sin högsta dröm, att spela ishockey på riktigt. Om Ellen hade fått välja själv så hade hon spelat hockey varje dag, hon hade spelat med i ett lag och när hon blev vuxen hade hon haft det som yrke.

Verkligheten för henne ser dock annorlunda ut. Hon bor i en liten by där det varken finns lag eller tränare. Hennes pappa är en avlägsen person, som visserligen skickar presenter, men inte finns där när hon behöver honom. Hennes mamma och bonuspappan kan inte alls förstå varför Ellen är så förtjust i "att åka skridskor".

När familjen tvingas flytta in till stan jublar Ellen och är helt säker på att hennes drömmar ska slå in. Det går dock inte så lätt som Ellen hoppats. I stan träffar hon både de som stöttar henne och de som försöker trycka ner henne och inte blir det bättre av att hennes mamma tvingar henne att följa med till byn på helgerna.

Trots alla motgångar kämpar Ellen på, hon tänker inte ge upp. Men kommer hon att lyckas och till vilket pris?

Målgrupp

Boken och lärohandledningen riktar sig till mellanstadiet, kunskapskraven och det centrala innehållet som tas upp i denna lärohandledning kommer från årkurs 4–6. Boken skulle även passa mycket bra i årskurs sju.

Lärohandledningens upplägg

I denna lärohandledning finns förslag på arbetsområden som är kopplade till boken. Områdena passar att jobba med både under och efter läsning. Välj de områden som du tycker passar din elevgrupp.

Centralt innehåll och kunskapskrav kopplade från Lgr22.

Lärohandledningen avslutas med förslag på diskussionsfrågor till varje kapitel.

Ämnet svenska

Centralt innehåll

Läsa och skriva

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier.
- Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.
- Sammanfattning av texter.
- Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.

Tala, lyssna och samtala

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalsituationer.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare.

Språkbruk

- Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdebelastning

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet.

Kunskapskrav

Förmåga	E	C	A
Läsflyt + läsförståelse	Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn	Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn	Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med mycket

	och ungdomar med flyt och visar grundläggande läsförståelse.	och ungdomar med gott flyt och visar god läsförståelse.	gott flyt och visar mycket god läsförståelse.
Sammanfatta	Dessutom sammanfattar eleven olika texter med viss säkerhet.	Dessutom sammanfattar eleven olika texter med relativt god säkerhet.	Dessutom sammanfattar eleven olika texter med god säkerhet.
Resonera	Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter	Eleven för också utvecklade resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter	Eleven för också välutvecklade resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter
Söka fakta	Eleven söker och väljer med viss säkerhet information från ett avgränsat urval av källor och presenterar informationen med egna formuleringar och ämnesspecifika ord och begrepp.	Eleven söker och väljer med relativt god säkerhet information från ett avgränsat urval av källor och presenterar informationen med egna formuleringar och ämnesspecifika ord och begrepp.	Eleven söker och väljer med god säkerhet information från ett avgränsat urval av källor och presenterar informationen med egna formuleringar och ämnesspecifika ord och begrepp.
Samtala	Eleven samtalar om bekanta ämnen på ett sätt som till viss del upprätthåller samtalen.	Eleven samtalar om bekanta ämnen på ett sätt som upprätthåller samtalen relativt väl .	Eleven samtalar om bekanta ämnen på ett sätt som upprätthåller samtalen väl .
Redogöra	Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med i huvudsak fungerande inledning, innehåll och avslutning och viss anpassning till syfte och mottagare.	Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med fungerande inledning, innehåll och avslutning och relativt god anpassning till syfte och mottagare.	Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med väl fungerande inledning, innehåll och avslutning och god anpassning till syfte och mottagare.

Ämnet idrott

Centralt innehåll

Idrott

Hälsa och levnadsvanor

- Samtal om upplevelser av olika aktiviteter samt värdering av hur de påverkar den fysiska förmågan och hälsan.
- Normer kring olika slags aktiviteter. Hur normer påverkar individers deltagande, till exempel normer kring kön och funktionalitet kopplade till olika rörelseaktiviteter.
- Olika sätt att förebygga skador, däribland uppvärmning.

Kunskapskrav

Förmåga	E	C	A
Samtala och resonera	Eleven värderar på ett enkelt sätt hur aktiviteterna påverkar den egna fysiska förmågan och hälsan.	Eleven värderar på ett utvecklat sätt hur aktiviteterna påverkar den egna fysiska förmågan och hälsan.	Eleven värderar på ett väluvecklat sätt hur aktiviteterna påverkar den egna fysiska förmågan och hälsan.

Ämnet religionskunskap

Centralt innehåll

Etik och livsfrågor

- Samtal om och reflektion över vardagliga moraliska frågor utifrån elevernas egna argument och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om ansvar, utanförskap, kränkningar, jämställdhet och sexualitet.

Kunskapskrav

Förmåga	E	C	A
Resonemang	Eleven för enkla resonemang om moraliska frågor och livsfrågor.	Eleven för utvecklade resonemang om moraliska frågor och livsfrågor.	Eleven för väluvecklade resonemang om moraliska frågor och livsfrågor.

Arbetsområden

Tjej- och killsporter?

I boken får Ellen ofta höra att ishockey är en killsport. Ellen själv hävdar bestämt att det inte finns kill- eller tjejsporter.

Att arbeta med olika sporters historia och se hur de har utvecklats kan ge en förklaring till de normer som finns kvar än idag. Det ger också möjlighet att diskutera och försöka komma förbi de fördomar som kan finnas.

Förslag på uppgift

- Låt eleverna välja (eller dela ut) olika sporter som de ska fördjupa sig i, enskilt eller i par/mindre grupper.
- Låt eleverna söka fram historia kring sporten och följa dess utveckling till idag. Gör en tidslinje över viktiga händelser.
- Vilka normer/fördomar finns mot den valda sporten? Gör en lista.

- **Utmaningen!** Vad tror du påverkar att sporten har de normer och värderingar som den har idag? Se om du kan hitta några historiska händelser som stödjer dina tankar eller fundera över andra orsaker till dem.
- Presentera arbetena för varandra i helklass eller smågrupper.
- Avsluta med att tillsammans diskutera och skriva upp vad man kan göra för att komma ifrån dessa begränsande normer.

Killar och tjejer i sporter.

Hur gärna vi än skulle önska det så tävlar inte killar och tjejer alltid med samma förutsättningar i olika sporter. Det kan bero på många olika saker.

I denna uppgift får eleverna möjlighet att fördjupa sin inom en sport och se på hur det ser ut i just den sporten.

Förslag på uppgift

- Låt eleverna välja (eller dela ut) olika sporter som de ska fördjupa sig i, enskilt eller i par.
- Låt eleverna söka fakta och ta reda på vad som gäller för killar/tjejer inom sin valda sport.
 - Ekonomiska förutsättningar
 - Regler
 - Träningsmöjligheter/träningsstider?
 - Supportrar
 - Uppmärksamhet i media
 - Finns det något som görs för att killar/tjejer ska få samma status i sporten? (om de inte redan har det). Vad görs för att killar/tjejer ska ha samma status i sporten? (om de redan har det).
- Låt eleverna göra en presentation t ex på datorn där de tar upp dessa frågeställningar.
- Redovisa på ett sätt som passar din klass.
- Sammanfatta tillsammans med fokus på hur killar och tjejer skulle kunna få lika hög status i de sporter de är aktiva i.

Träning, begåvning eller talang?

Det är lätt att hamna i tankar om att man inte är lika bra som andra för att de är så begåvade. Med ett sådant tankesätt är det svårt att känna att man själv är tillräckligt bra och att trivas med sig själv.

Förslag på uppgift

- Diskutera de tre begreppen med eleverna. Vad tror de att de betyder?

- Visa eleverna artiklar om begåvning och träning (sök på begåvning eller träning så dyker det upp artiklar om hur mycket träning överskuggar medfödd begåvning).
- Skriv ut/låt eleverna fördjupa sig i någon av de sidor som du hittade och fastnade för.
- Sammanfatta vad som är viktigt för att lära sig något.

För att må bra

Vad behövs för att vi ska må bra? I boken blir de andra elevernas ätande en sak som Ellen reagerar på. Kan vi verkligen klara oss en hel dag på några morotsbitar?

Förslag på uppgift

- Lista tillsammans vad vi människor behöver för att må bra. T ex sömn, mat, rörelse, sociala relationer, trygghet mm.
- Dela in eleverna i par/grupper utifrån de olika områdena ni kommit på.
- Varje grupp har nu i uppgift att ta reda på mer om sitt område för att sedan presentera för resten av klassen. Det kan t ex vara hur länge vi behöver sova/natt. Hur påverkas kroppen av för lite mat? Hur mycket träning är nyttigt och kan det bli skadligt? Mm.
- Presentera för varandra och gör en gemensam tolkning av vad vi människor behöver för att må bra. Kanske en bild eller en film?

Glesbygd och stad

Ellen längtar till stan och vill inte bo kvar ute i byn där hon är född. Oavsett var vi bor finns det många fördelar med just den platsen och det kan vara nyttigt att träna på att se dem.

Förslag på uppgift

- Låt eleverna enskilt skriva ner bra saker om platsen där de bor under två minuter
- Låt eleverna sedan gå ihop i par/mindre grupper och läsa upp för varandra och försöka komma på ännu fler saker under ca fem minuter.
- Prata ihop er i helklass och se hur många saker ni kunde komma på tillsammans.

Idrottsskador (när boken är slut)

För Ellen hade det kunnat gå väldigt illa när hon får hjärnskakning och inte söker vård. Vilka skaderisker finns i olika sporter/aktiviteter och hur skyddar man sig bäst?

Förslag på uppgift

- Låt eleverna fördjupa sig om idrottsskador inom den sport de är själva utövar. Om det är någon som inte utövar en sport ha förslag på sporter att välja mellan.
- Skriv ner vilka risker som finns i sporten.

- Hur kan dessa risker förebyggas? Skydd? Uppvärmning?
- Hur påverkas kroppen/hälsan positivt av sporten?
- Presentera till exempel med en plansch eller ett bildspel.

Diskussionsfrågor till kapitlen

Diskussionsfrågorna kan göras muntligt efter varje kapitel eller skriftligt. Oavsett val är det positivt att ge eleverna egen tid att fundera först samt även att lyfta vissa frågor i grupp/helklass för att få fler tankar och funderingar.

Ett sätt att träna på att sammanfatta texter är att skriva loggbok efter varje kapitel och skriva ner vad som händer, i början, i mitten och i slutet av kapitlet.

Kapitel 1

- Vad får du veta om platsen där Ellen bor?
- Varför tycker hennes mamma inte att hon behöver nya skridskor?
- Varför tror du att de nya skridskorna betyder så mycket för Ellen?

Kapitel 2

- Varför tror du att Ellen får dåligt samvete för sin hög med presenter?
- Vad var Leo och Indras favoritpresenter?
- Hur tror du Ellen känner sig när hennes mamma vill att hon ska bry sig om kläder och smink?

Kapitel 3

- Hunden Ines betyder mycket för Ellen. Har du något djur som betyder mycket för dig? Berätta!
- Vad önskar sig Ellen?
- Varför vill Ellen flytta?
- Har du något intresse som du inte kan vara utan? Berätta!

Kapitel 4

- Varför tror männen att byn kommer dö ut om sågen lägger ner?
- Har du skrivit brev någon gång? Vad tror du Ellen menar med att det är mer personligt att skriva brev?

Kapitel 5

- Vad är din favoritsport? Vad är det som gör att du tycker mest om den?
- Finns det kill- och tjejsporter? Vad tycker du?

Kapitel 6

- Varför tror du att Ellen bestämmer sig för att bara ha kläder hon trivs i när hon har flyttat?
- Vilka känslor tror du Ellen har när hon fixar iordning sitt rum?

Kapitel 7

- Hur känns det att börja i en ny skola? / Hur tror du det känns att börja i en ny skola?
- Varför vet inte Ellen hur man lär känna folk?
- Hur tror du Ellen känner sig när hon väntar på att gå in i klassrummet?
- Vad kan man göra för att en ny klasskamrat ska känna sig välkommen?

Kapitel 8

- Varför tror du att de andra tjejerna knappt tar någon mat?
- Varför tror du att Viktor och Ellen är tysta när de andra "tjafsar" om herr- och damhockey?

Kapitel 9

- Är det svårare att lära sig en ny sport när man är äldre? Vad tror du?
- När Ellen väntar på svar så städar hon. Varför gör hon det? Vad brukar du göra för att få tiden att gå?
- Hur tror du Ellen känner sig när hennes mamma inte frågar ordentligt om hur hon har haft det?

Kapitel 10

- Varför får Ellen inte börja spela hockey?
- Vad tänker du om Viktor?

Kapitel 11

- Varför tror du att Jemina är taskig mot Ellen?
- Vad tycker du att Ellen borde göra?

Kapitel 12

- Beskriv hur det gick för Ellen på hennes första träning.
- Vad tror du det betyder för henne att de andra i laget accepterar henne?

Kapitel 13

- Beskriv hur du tycker att Viktor är som person?
- Vad är talang, tycker du?

Kapitel 14

- Hur kommer det sig att man inte får tacklas i damhockey? (sök fakta)
- Stämmer det att damer som spelar hockey inte kan leva på sin hockeylön? (sök fakta)

Kapitel 15

- Vad tror du att Ellens mamma oroar sig för när hon inte vill lämna Ellen i stan?
- Vilka känslor tror du Ellen har när hon läser meddelandet från sin pappa? Beskriv varför du tror det.

Kapitel 16

- Har du varit på ett sportarrangemang någon gång? Berätta!
- Vad är din erfarenhet av hur publik brukar bete sig vid matcher. Varför tror du att det är så?

Kapitel 17

- Vad tänker du om Ellens mammas reaktion?

Kapitel 18

- Varför tror du att Ellen följer med Jemina och de andra trots att Jemina är så taskig?
- Vad är ditt drömyrke? Berätta!

Kapitel 19

- Ellen inser att även hon har fördomar mot andra. Varför tror du att vi människor har fördomar?
- Har du några fördomar som du vet om? Vad beror de på?
- Vad kan man göra åt sina fördomar?
- Vad tror du Ellen har för plan för att få spela med killarna?

Kapitel 20

- Varför vill Ellen klippa håret kort?
- Hur tror du Ellen mamma och Klas kommer reagera på hennes nya frisyr?

Kapitel 21

- Hur skulle du beskriva känslan att bli besviken? När kan du känna dig besviken.
- Vad tycker du att Ellen ska göra när alla är arga på henne?

Kapitel 22

- Ellens mormor är viktig för henne. Berätta om en äldre person som är viktig för dig.

Kapitel 23

- Borde Viktor ha berättat att det var Ellen? Spelar det någon roll att hon är tjej?

Kapitel 24

- Varför ljuger Ellen för sin mamma om hur hon mår?
- Varför ljuger hon för Viktor?

Kapitel 25

- Hade du trott på Jemina om du var Viktor? Varför/varför inte?
- Hur tycker du att Ellen skulle ha reagerat när hon hörde Viktor och Jemina prata?

Kapitel 26

- Vad tänker du om Ellens pappa? Varför?

Kapitel 27

- Varför vägrar Ellen säga hejdå?

Kapitel 28

- Vad tror du det betyder för Ellen att få spela sin första match?
- Vad tror du att Viktor och Ellen känner för varandra?

Kapitel 29

- Hur listar Viktor ut att Ellen har fått hjärnskakning?
- Varför är det värre att inte hålla på med idrott, trots skaderisken?

Kapitel 30

- Vad skulle du ha svarat på pappans brev om du var Ellen? Skriv brevet.

Kapitel 31

- Hur tror du att det går för Ellen sedan?

*Tack för att ni läst min bok,
Hoppas ni fick ut mycket av den!
Hälsningar / Maria*

Kontakt:

maria.skotte-pekkari@outlook.com